

Narkos- och intensivvårdsläkare löper stor risk för tidigare död

Anestesiologer dör i genomsnitt 9 år tidigare än läkare i andra specialiteter. Det visas i en studie vid Akademiska sjukhuset som genomförts av klinikchef Torsten Gordh, anestesikliniken och Kurt Svärdsudd, epidemiolog och professor i allmänmedicin vid Uppsala universitet.

Studien presenteras då Svensk förening för anestesi och intensivvård och Svensk förening för medicinsk teknik och fysik håller årsmöte den 23-25 augusti vid Akademiska sjukhuset.

Alla specialistkompetenta läkare i Sverige följdes i Socialstyrelsens register över medicinsk personal från 1993 till och med 1999. Registret samkördes med dödsorsaksregistret för samma tidsperiod. 26 086 specialistläkare ingick i studien. Eftersom de följdes under sju års tid ingick ca 179 000 »läkarår» i undersökningen. 893 läkare avled under den period som studerades.

Medelåldern för läkarna i studien var ca 47 år. Narkosläkarna var något yngre, 43 år. De narkosläkare som avled under studiens gång var i medeltal 64 år jämfört med 73 år i hela gruppen. Ris-

ken att avlida under studiens gång var 46 procent högre för anestesiologerna. En engelsk undersökning från 1996 visar på liknande resultat.

Ytterligare en specialitet, barnläkarna, avvek från det förväntade med en lägre dödsrisk under den studerade perioden jämfört med vad man statistiskt kunde förvänta sig.

Kvinnliga läkare hade genomgående ett lägre dödstal än männen. Kvinnliga anestesiologer hade dock en sämre överlevnad än män inom andra specialiteter.

Den lägre dödsåldern och den ökade dödsrisken för anestesiologer är anmärkningsvärd. Studien går under de närmaste månaderna vidare med analys av de enskilda dödsorsakerna. Det troligaste är att någon yrkesrelaterad faktor har betydelse.

Årlig hälsoundersökning?

– Resultaten bör leda till närmare undersökningar av situationen på våra sjukhus, säger klinikchef Torsten Gordh.

– Innan vi vet mer bör alla sjukhus- och klinikledningarna vara uppmärksamma på problematiken och titta på arbetsmiljön i vid bemärkelse, exempelvis i fråga om arbetsbelastning och stress.

En årlig hälsoundersökning, där diskussion om arbetssituationen ingår, skulle kunna vara en åtgärd.

Det som skiljer anestesiologer från många andra specialiteter är en hög stressbelastning och att de ofta arbetar i akuta situationer, även i hög ålder.

Det material man fått fram är det hittills mest kompletta. Studien inspirerades av en engelsk studie, som presenterades i British Medical Journal 1996. Den studien utsattes dock för mycket kritik, då man i den enbart sett till dödsåldern utan att ta hänsyn till ålders- och könsstrukturen.

– Även om den studien fick mycket kritik tydde den på att anestesiologer avlider tidigare än läkare i andra specialiteter. Därför bestämde jag mig för att göra en svensk undersökning, säger Torsten Gordh, vilket han nu alltså gjort tillsammans med Kurt Svärdsudd.

– Följden blir att många ytterligare studier måste göras för att klarlägga orsakerna. Idag kan vi ju egentligen inte säga något om orsakerna utan bara spekulera. Men studien är en allvarlig varningssignal. Vår förhoppning är att våra oroväckande resultat ska kunna vändas till en positiv kraft för att skapa en förbättrad situation.

Kristina Johnson

Fertiliteten utgångspunkt för ungas reklamkampanj mot rökning

Svenska gymnasieungdomar har bjudits in att göra en reklamkampanj mot rökning. Temat ska vara rökning och fertilitet. Bakom projektet står organisationerna Lärare mot tobak och Läkare mot tobak.

– Det är viktigt att attityden mot tobak på skolorna förändras. Ofta behandlas det som en ordningsfråga, när det istället borde vara en hälsofråga, säger Göran Boethius, ordförande i Läkare mot tobak.

Varken Läkare mot tobak eller Lärare mot tobak har tidigare vänt sig direkt till ungdomar på detta sätt. Projektet, som har arbetsnamnet »Rökta ägg», innebär att gymnasieungdomar får ett uppdrag från ett fiktivt reklamföretag att inspirera sina jämnåriga att välja icke-rökning genom kunskap att rökning påverkar ägg, spermier och sexliv.

– Den medicinska effekten av rök-

ning går inte alltid hem hos ungdomar, kanske för att den ligger så långt fram i tiden. Men fertilitet är en så basal del av livet att detta kanske är ett gångbart sätt att informera, berättar Göran Boethius.

Alla skolor får nu ett material med instruktioner till såväl elever som lärare om hur de kan gå tillväga. Materialet innehåller bilder, illustrationer och en video som bland annat visar spermier, ägg och befruktning, som eleverna får använda om de vill.

– Eleverna får fria händer att göra en multimedia eller videoproduktion på max 3-5 minuter, säger projektledaren Peo Forsström från Lärare mot tobak.

– Det viktiga är inte en perfekt teknisk kvalitet utan en bra idé, säger han.

Senaste inlämningsdag är den 1 februari nästa år. Bästa bidrag belönas med en resa till Silicon Valley i USA.

Anna Filipsson

Läkarnätet vidgar ägandet

50 miljoner kronor investeras i Läkarnätet. I och med detta utvidgas kretsen av ägare till Läkarnätet AB.

– De nya investeringarna kommer att förstärka Läkarnätet, både vad gäller innehåll, kompetens och kapital. Läkarnätet intensifierar sina satsningar för att utveckla tjänster och information för ronden.se, för att bli Sveriges bästa medicinska webbplats för läkare, säger Björn Bragée, VD för Läkarnätet.

Satsningen har sin grund i Läkarförbundets strävan att leda en IT-utveckling som gagnar medlemmarna och sjukvården. Bakom satsningen står också Svenska Läkaresällskapet samt organisationernas ca 200 delföreningar.

Läkarnätet var tidigare helägt av Läkarförbundet. I den nya ägarkonstellationen ingår dessutom riskkapitalbolagen Springboard Venture Capital och Softonic Ventures samt SalusAnsvar. •